

Marocko utvecklar Syd-syd-samarbeten för att inte vara beroende av Europa/Väst.
"För länge har vi tittat norrut. Nu ser vi att vi får ut mer om vi samarbetar inom Afrika. Då kan vi minska den europeiska dominansen och föra fram afrikansk kultur. För att underlätta utvecklingen söker vi därför samarbeten inom Afrika, där utvecklingsländer kan dela teknisk och ekonomisk kunskap och färdigheter. Inte minst inom hållbar utveckling som miljö, hälsa, utbildning och infrastruktur kan vi samarbeta för att skapa socio-ekonomisk tillväxt i båda länderna. Det kan vara både mellan länder och organisationer."

Detta berättade Sidi Ahmed Hormatallah från ASDI, en marockansk-afrikansk organisation för partnerskap inom Syd-Sydutveckling, som under ett seminarium i Almedalen berättade om några pågående projekt.

- 1) **Etiopien** kommer att få **marockansk fosfat till en gödselfabrik i Dire-Dawa**, som ska säkra det etiopiska jordbruket, en mångmiljardsatsning. Idéen initierades 2016 under miljökonferensen COP22 i Marrakech. Sedan dess har Marocko och Etiopien skrivit 12 olika samarbetsavtal för att dela expertkunskap för gemensam framgång. Marocko är världens tredje största fosfatproducent, världens största fosfatexportör och har tillgång till $\frac{3}{4}$ av världens kända tillgångar i 4 "gruvor". 10-15 % av tillgångarna finns i *Boucrâ-Laayoune*, Västsahara, medan 85-90 % finns i i övriga Marocko, *Boujniba* och *Sidi Chennane* i *Houribga*området, *Benguerir* och *Youssoufia* med fosfatfabriker i *Safi* och *Jorf Lasfar*. Fosfatexperten stod 2010 för ca 3,5 % av Marockos BNP och det statliga bolaget OCP planerar på sikt att öppna fosfatfabriker i 14 subsahariska länder (förutom *Etiopien - Elfenbenskusten, Senegal, Kongo, Benin, Kamerun, Nigeria, Tanzania, Angola, Zambia, Zimbabwe, Mozambique, Kenya* och *Ghana*.)
- 2) En mängd liknande avtal har skrivits med Nigeria. Ett megaprojekt är det **Interkontinentala Gas Projektet**. Det påbörjades redan 2002 som den västafrikanska gaspipelinen. **WAGP, West African Gas Pipeline Project**, startade redan 2002, och skulle leverera 12 miljoner kubikmeter algerisk gas till Europa genom bl a *Niger, Nigeria och Mauretanien och Algeriet*. Det skulle göra 12 länder självförsörjande på gas och fungera som bas för en konkurrenskraftig elmarknad i Västafrika, främja handel och utveckling och skapa nya jobb. Av ekonomiska, politiska och lagliga och säkerhetsmässiga skäl (bl a stor risk för terroristangrepp i vissa delar av området) har man nu istället beslutat sig för en pipeline som går både on och offshore, utanför Västafrikas/Marockos atlantkust. Pipelinen kommer att ha positiv betydelse för 300 miljoner människor, inte minst i Marocko som saknar egna fossila bränslen. Det är ett extremt projekt delbetalat av *Världsbanken* och *Afrikanska utvecklingsbanken* och förväntas ta 25 år att genomföra. Målet är 566 mil pipeline som ska ge ekonomiska och industriella aktiviteter för hela Västafrika.
- 3) En **dialogplats för detta afrikanska samarbete är Crans Montana Forum on Africa & South-South Cooperation**, som i mars samlade 5000 deltagare under sitt sjätte möte i *Dahkla*. Länder från 5 världsdelar samlades med en mängd representanter från olika stater, NGOs och finansiella organisationer. *Dahkla* anses vara lämpligt eftersom här finns en hamn för logistiken, fisk, ett perfekt klimat för vattenmelon och tomater samt potential för turism, inte minst tack vare sin kitesurf.

Andra områden där Marocko gjort stora investeringar är vattendammar, fabriker som omvandlar havsvatten till dricksvatten samt sol- och vindkraftverk. Marocko har tagit beslut om att 52 % av energin ska komma från förnybar energi och har med hjälp av Världsbanken och andra finansiärer och expertföretag från hela världen på kort tid gått från 5 % till nästan 30 %.

- Vi vill inte vara beroende av andra. Vi har en ung kung som tänker på framtiden och satsar på infrastruktur. Vi vill ge hopp till hopplösa, till de röstlösa, och skapa en aktiv dialog. Vi tror på

ett afrikanskt mirakel, och ett led i detta är alla nya samarbeten. Vi tror att Dahkla kan bli en ekonomisk plattform, en hub för logistiken, och ett föredöme inom naturvetenskaplig kunskap och utveckling. Många länder behöver expertis och finansiering som ett led i att bli självförsörjande. Vår förhoppning är att Marocko ska bli en bro mellan Afrika och Europa, avslutade Hormatallah och konstaterade att Marocko idag är näst största investerare i Afrika, efter Kina. ”

Annika Thunström, juli 2018